

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 492/2014-91

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť D. B. vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2 a v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj v čl. 25 písm. a) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, a napokon aj vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11 S 1/2013 z 31. januára 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 25/2013 z 18. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2013 doručená sťažnosť D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2 a v čl. 48

ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj v čl. 25 písm. a) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), a napokon aj vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 S 1/2013 z 31. januára 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 25/2013 z 18. septembra 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa podaním „opravného prostriedku“ 29. novembra 2011 podľa § 250l a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 27 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) domáhal súdneho preskúmania uznesenia Obecného zastupiteľstva vo V. (ďalej len „uznesenie obecného zastupiteľstva“) č. 67/2011 z 28. júna 2011 „... o neschválení žiadosti B. D... na obsadenie funkcie hlavného kontrolóra obce V. na základe výsledkov tajného hlasovania poslancov obecného zastupiteľstva...“.

Krajský súd o tomto „opravnom prostriedku“ sťažovateľa rozhodol napádaným uznesením sp. zn. 11 S 1/2013 z 31. januára 2013, ktorým konanie o podaní sťažovateľa zastavil pre nedostatok aktívnej legitímácie na podanie takéhoto návrhu na strane sťažovateľa, dôvodiac tým, že sťažovateľ nie je podľa § 250zf ods. 2 OSP účastníkom konania o preskúmanie zákonnosti uznesenia obecného zastupiteľstva č. 67/2011 z 28. júna 2011. O odvolaní sťažovateľa proti označenému uzneseniu krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Sžo 25/2013 z 18. septembra 2013, ktorým rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ spochybňuje závery tak krajského súdu, ako aj závery najvyššieho súdu, dôvodiac tým, že označené súdy podľa jeho názoru bez toho, aby sa mal možnosť k tejto skutočnosti vyjadriť, jeho podanie, ktoré podal podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 27 ods. 2 zákona o obecnom zriadení ako „opravný prostriedok“ proti uzneseniu obecného zastupiteľstva

č. 67/2011 z 28. júna 2011, svojvoľne pretransformovali na žalobu podanú podľa druhej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ uviedol, že jeho „... *vôľa účastníka konania je, aby súd konal podľa tretej hlavy piatej časti OSP, ako to vyplýva aj z obsahu opravného prostriedku*“. Okrem toho sťažovateľ namieta závery označených súdov o tom, že by nemal byť účastníkom konania o súdne preskúmanie zákonnosti uznesenia obecného zastupiteľstva, keďže ako uviedol, na konanie, ktorého výsledkom bolo prijatie dotknutého uznesenia obecného zastupiteľstva, sa mal aplikovať zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), ktorý stanovuje, že účastníkom konania je aj fyzická osoba, o ktorej právach a povinnostiach sa v konaní rozhoduje, čo mal byť aj daný prípad, keďže v danom prípade dotknutým uznesením obecné zastupiteľstvo rozhodovalo o zvolení alebo nezvolení sťažovateľa za hlavného kontrolóra obce, t. j. malo sa rozhodovať o jeho právach a povinnostiach, a teda podľa Správneho poriadku sťažovateľ bol účastníkom tohto konania, a teda mal byť považovaný aj za účastníka konania o súdny prieskum uznesenia obecného zastupiteľstva. Napokon sťažovateľ tiež namieta, že tak krajský súd, ako aj najvyšší súd porušili aj jeho základné právo na zákonného sudcu, pretože „... *v mojej veci rozhodol senát, hoci mal konať a rozhodnúť samosudca v tomto konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP...*“. Sťažovateľ tiež namieta nesprávnosť celého radu procesných postupov obidvoch súdov, a to jednak to, že súdy neskúmali, či napadnutým uznesením obecného zastupiteľstva neboli porušené jeho práva a slobody, ako aj to, že súdy nepribrali do konania ďalšie osoby, ktoré mali byť účastníkmi podľa jeho názoru správneho konania o voľbe hlavného kontrolóra obce V., ako aj to, že súdy nedoručili všetkým účastníkom konania vyjadrenia protistrany na zaujatie stanoviska, že neprerokovali jeho podanie na pojednávaní v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť k všetkým námietkam, a v neposlednom rade aj to, že svoje rozhodnutia súdy podľa sťažovateľa náležite neodôvodnili tak, aby mu dali odpovede na všetky ním vznesené námietky.

V uvedených súvislostiach sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

«... *súd mi odňal možnosť konať pred súdom podľa tretej hlavy piatej časti OSP v spojení s § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., hoci z opravného prostriedku zo dňa 29.12.2011 - z nadpisu jednoznačne vyplýva citujem: „Opravný prostriedok podľa § 250l až 250s OSP“...*

... ja navrhovateľ trvám na mojom návrhu zo dňa 29.12.2011 a považujem môj návrh za opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu - a ja navrhovateľ nepovažujem môj návrh zo dňa 29.12.2011 za žalobu podľa druhej hlavy piatej časti OSP, a preto ani nemôže byť žalobou, a preto je vylúčené, aby súd postupoval v rozpore s mojím záujmom navrhovateľa...

... súd svojvoľne a ľubovoľne bez súhlasu navrhovateľa, bez vyjadrenia a vedomia navrhovateľa a s absentovaním informovania účastníkov, a bez právneho dôvodu, a bez jeho právomocí ako súdu považuje návrh navrhovateľa zo dňa 29.12.2011 svojvoľne za žalobu podľa druhej hlavy piatej časti OSP, hoci navrhovateľa písomne žiadnou výzvou nevyzval, či s týmto jeho prekvalifikovaním návrhu navrhovateľa zo dňa 29.12.2011 súhlasí, resp. žiadnou výzvou navrhovateľa nevyzval, aby vysvetlil súdu, resp. argumentoval súdu ako je to zrejme aj z charakteru návrhu navrhovateľa, že jeho návrh je návrhom na začatie konania podľa §250m ods. 1 OSP t. j. podľa piatej časti tretej hlavy rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa §250l až 250s OSP...

... charakter napadnutého rozhodnutia správneho orgánu predurčuje výber prostriedkov nápravy nezákonnosti rozhodnutí a postupu správnych orgánov v správnom súdnictve a tvrdím, že OSP v piatej časti poskytuje celkom sedem veľmi odlišných prostriedkov nápravy využiteľných účastníkmi v správnom súdnictve a tvrdím, že návrh navrhovateľa zo dňa 29.12.2011 je návrhom podľa tretej hlavy piatej časti OSP a tvrdím, že tento návrh na začatie súdneho prieskumu rozhodnutia správneho orgánu zodpovedá za riadny (adekvátny) výber prostriedku nápravy (podľa tretej hlavy piatej časti OSP) a tvrdím, že správny súd vždy musí posúdiť návrh podľa obsahu, čoho sa navrhovateľ domáha a či sú splnené podmienky konania, tzv. riadnosť návrhu a tvrdím, že návrh navrhovateľa zo dňa 29.12.2011 je adekvátnym návrhom podľa tretej hlavy piatej časti OSP v spojení s § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., z ktorého návrhu je zrejme, čoho sa navrhovateľ domáha a splňa riadnosť návrhu... a na základe vyššie uvedených tvrdím, že postup a arbitrárnosť konania súdu je nezákonné. Tvrdím a namietam za nezákonné proti postupu súdu to, že súdu žiadny zákon a ani zákonné ustanovenie zákona SK nedáva takú právomoc, aby súd svojvoľne a ľubovoľne návrh navrhovateľa konania prekvalifikoval a následne na základe jeho svojvoľného arbitrárneho prekvalifikovania návrhu konanie zastavil z toho dôvodu, že návrh navrhovateľa po jeho arbitrárnom prekvalifikovaní už

nie je návrhom na začatie konania podľa §250m ods. 1 OSP v spojení s § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb...

... bolo porušené moje právo na autonómiu vôle, resp. na sebaurčenie s tým, že som súdu dodal môj procesný materiál opravný prostriedok podaný podľa §250m ods. 1 OSP v spojení s § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb... o ktorom opravnom prostriedku súd nechce rozhodovať podľa tretej hlavy piatej časti OSP (§250l až 250s OSP), hoci súd je s mojím opravným prostriedkom viazaný a nemôže ľubovoľne prekvalifikovať môj opravný prostriedok na žalobu podľa druhej hlavy piatej časti OSP, lebo s týmto postupom mi súd porušil moju autonómiu vôle...

... podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 71/1967 Zb. obecné zastupiteľstvo (orgán územnej samosprávy) je povinné aplikovať zákon č. 71/1967 Zb. v konaní o voľbe hlavného kontrolóra, tzn. že orgán územnej samosprávy ak koná a rozhoduje vo verejnej správe, tak sa v jeho konaní povinne aplikuje procesnoprávny predpis zákon č. 71/1967 Zb. a v jeho konaní - rozhodovaní vo veci voľby hlavného kontrolóra obce - som bol v tomto jeho konaní účastníkom konania (kandidátom na funkciu hlavného kontrolóra) a žiadny súd SR nemôže ustanovovať, že kto je účastníkom správneho konania a nakoľko ja som bol kandidátom v tomto konaní vo veci voľby hlavného kontrolóra, s tým mám právo ako účastník tohto správneho konania sa domáhať súdnou cestou podľa OSP a ako legitímny účastník správneho konania mám právo sa obrátiť na súd podľa tretej hlavy piatej OSP v spojení s § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., aby súd preskúmal opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie, nakoľko správny orgán so mnou konal ako s účastníkom konania, a tvrdím, že ako účastník tohto správneho konania mám právo domáhať sa súdnou cestou o ochranu mojich práv...»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-I27 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013 č. k. 2 SŽO/25/2013 zrušuje.

3. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 porušil základné právo D. B. na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 priznáva D. B. primerané finančné zadostučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

5. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 porušil základné právo D. B. na preskúmanie rozhodnutia týkajúceho sa základných ľudských práv podľa čl. 46 ods. 2 druhej vety Ústavy SR v spojení s čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR v spojení s čl. 25 písm. a) a písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach v spojení s čl. 6 ods. 1, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na preskúmanie rozhodnutia týkajúceho sa základných ľudských práv podľa čl. 46 ods. 2 druhej vety Ústavy SR v spojení s čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR v spojení s čl. 25 písm. a) a písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach v spojení s čl. 6 ods. 1, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 priznáva D. B. primerané finančné zadostučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

7. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 porušil základné právo D. B. na presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 priznáva D. B. primerané finančné zadostučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

9. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 porušil základné právo D. B. na prejednanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na prejednanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 priznáva D. B. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

11. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 porušil základné právo D. B. na zákonného sudcu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

12. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na zákonného sudcu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 priznáva D. B. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

13. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 porušil základné právo D. B. na autonómiu vôle podľa 12 ods. 1 prvej vety v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

14. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na autonómiu vôle podľa 12 ods. 1 prvej vety v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 č. k. 11 S/1/2013-127 priznáva D. B. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

15. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť D. B. 120 000 eur (stodvadsaťtisíc eur) za porušenie základných práv (uvedených vo výrokových častiach 3, 5, 7, 9, 11, 13) D. B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 18. septembra 2013 č. k. 2 Sžo/25/2013 porušil základné právo D. B. na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

17. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013 č. k. 2 Sžo/25/2013 priznáva D. B. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 18. septembra 2013 č. k. 2 Sžo/25/2013 porušil základné právo D. B. na presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

19. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013 č. k. 2 Sžo/25/2013 priznáva D. B. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 18. septembra 2013 č. k. 2 Sžo/25/2013 porušil základné právo D. B. na prejednanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

21. Ústavný súd Slovenskej republiky za porušenie základného práva D. B. na prejednanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013 č. k. 2 Sžo/25/2013 priznáva D. B. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 eur (slovom dvadsaťtisíc eur) z titulu nemajetkovej ujmy.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť D. B. 60 000 eur (šesťdesiattisíc eur) za porušenie základných práv (uvedených vo výrokových častiach 16, 18, 20) D. B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2 a v čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj v čl. 25 písm. a) a c) medzinárodného paktu, a napokon aj vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 11 S 1/2013 z 31. januára 2013 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 25/2013 z 18. septembra 2013.

1. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

Pokiaľ ide o namietané rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 11 S 1/2013 z 31. januára 2013, ústavný súd podotýka, že vzhľadom na princíp subsidiarity („*ak... nerozhoduje iný súd*“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľ namieta v príčinnej súvislosti s napádaným rozhodnutím krajského súdu, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia týchto jeho práv.

Podľa ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania v konaní pred ústavným súdom napádaného uznesenia krajského súdu sp. zn. 11 S 1/2013 z 31. januára 2013, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré sťažovateľ napokon aj využil, pričom v dôsledku využitia tohto opravného prostriedku sa odvolací súd (najvyšší súd, pozn.) v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel vysporiadať v podstate s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké proti napádanému rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa z uvedených dôvodov v tejto časti (pokiaľ ide o rozhodnutie krajského súdu, pozn.) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu

V súvislosti so sťažovateľom namietaným uznesením najvyššieho súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Najvyšší súd svoje uznesenie odôvodnil takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), napadnuté uznesenie preskúmal v zmysle § 212 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

V prvostupňovom súdnom konaní sa navrhovateľ domáhal zrušenia uznesenie obecného zastupiteľstva vo V. č. 67/2011 z 28. júna 2011 o obsadení funkcie hlavného kontrolóra Obce V.

Do právomoci súdov v správnom súdnictve patrí preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 OSP). Do výkonu správneho súdnictva prináležia rôzne druhy konaní, upravené v piatej časti OSP. Ustanovenie § 250zf OSP, systematicky zaradené do siedmej hlavy piatej časti OSP, upravuje konanie o preskúmaní zákonnosti uznesení obecného zastupiteľstva, mestského zastupiteľstva, miestneho zastupiteľstva alebo zastupiteľstva vyššieho územného celku. Uznesenie o voľbe hlavného kontrolóra obce je uznesením obecného zastupiteľstva obce a jeho preskúmanie sa spravuje ustanovením § 250zf OSP. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že podmienkou na súdny prieskum uznesení obecného zastupiteľstva je, že návrh môže podať len prokurátor, a to v prípade, ak obecné zastupiteľstvo nezruší na základe jeho protestu svoje uznesenie.

Uznesenie o voľbe hlavného kontrolóra obec nie je individuálnym správnym aktom, ktorým správny orgán rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb v oblasti verejnej správy a proti ktorému by bolo možné podať opravný prostriedok podľa § 250l

a nasl. OSP. Jeho preskúmanie v správnom súdnictve umožňuje zákon za splnenia vyššie uvedených podmienok (§ 250zf OSP). Je pritom absolútne irelevantné, že žalobca svoje podanie označil ako „Opravný prostriedok podľa § 2501 až 250s OSP“. Súd posudzuje podanie účastníkov podľa jeho obsahu a z návrhu žalobcu nepochybne vyplýva, čoho sa v konaní domáha. Predmetnom konania, podľa vôle žalobcu, malo byť preskúmanie uznesenia obecného zastupiteľstva. Procesný postup a podmienky tohto súdneho prieskumu určuje zákon (OSP) a nezávisia od vôle žalobcu.

Odvolačný súd dospel k rovnakému právnemu záveru ako krajský súd rozhodujúci vo veci, a to pokiaľ ide o ustálenie predmetu konania, a následne aj v otázke splnenia podmienok konania. Nakoľko aktívne procesné legitimovaným subjektom môže byť v tomto konaní len prokurátor, v prípade podania návrhu žalobcom išlo o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania a krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď konanie podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil z dôvodu, že návrh podala neoprávnená osoba.

K námietke žalobcu, že krajský súd pred rozhodnutím vo veci nerozhodol o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, resp. o vstupe vedľajšieho účastníka do konania, najvyšší súd uvádza, že súdy v prvom rade skúmajú svoju právomoc vo veci konať. Vzhľadom na záver o neodstrániteľnom nedostatku podmienok konania, ku ktorému dospel krajský súd, nebolo dôvodné a účelné, aby súd skúmal a rozhodoval o ďalších procesných postupoch, ktoré by mali zmysel a opodstatnenie len v prípade existencie a vedenia meritórneho konania o návrhu žalobcu.

Krajský súd postupoval v zmysle ustanovení zákona, keď rozhodol vo veci v senáte zloženom z predsedu a dvoch sudcov. Prvostupňový súd sa riadil ustanovením § 246b OSP, z ktorého vyplýva, že krajský súd vo veciach podľa § 250zf OSP rozhoduje v senáte. K tejto námietke žalobcu odvolací súd len tak na okraj poznamenáva, že aj v prípade, ak je súd rozhodujúci vo veci nesprávne obsadený v tom zmysle, že namiesto samosudcu rozhoduje senát, nejedná sa o vadu konania odôvodňujúcu zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom.

V situácii, keď súd konanie zastavuje z dôvodu absencie podmienok vo veci konať, nie je zákonný dôvod nariadovať vo veci pojednávanie, ako sa toho domáhal žalobca. Z § 114 ods. 1 a § 115 OSP vyplýva, že v prípade zastavenia konania súd pojednávanie nenariaďuje, ústne pojednávanie sa uskutočňuje za účelom prejednávania veci samej. V tomto prípade sa súd vecou žalobcu nezaoberal meritórne, nakoľko ešte pred začatím konania vo veci dospel k záveru o neexistencii zákonných podmienok na rozhodovanie o návrhu,

v dôsledku čoho je vylúčená možnosť prejednávania veci samej, teda rozhodovanie o predmete konania v zmysle žalobného návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na vyššie uvedené, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 219 OSP ako vecne, správne potvrdil.»

Základnou východiskovou premisou napádaného rozhodnutia najvyššieho súdu je záver o tom, že konanie o voľbe hlavného kontrolóra obce nie je správnym konaním, a teda na toto konanie nebolo možné aplikovať ustanovenia Správneho poriadku tak, ako sa domnieva sťažovateľ. V uvedenom dôsledku tak rozhodnutie obecného zastupiteľstva o záveroch tejto voľby nie je možné podrobiť súdnej kontrole na základe opravného prostriedku podaného sťažovateľom podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku, tak ako sa toho domáhal sťažovateľ, pretože tento opravný prostriedok je možné využiť iba proti neprávoplatnému rozhodnutiu vydanému v správnom konaní, t. j. proti individuálnemu správnenému aktu, pričom v danom prípade o takýto prípad nešlo.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd podotýka, že v určitom smere je síce možné stotožniť sa vo všeobecnosti s argumentáciou sťažovateľa o tom, že účastník toho-ktorého konkrétneho konania má možnosť voľby zákonom mu priznaného právneho prostriedku nápravy, prostredníctvom ktorého by sa mohol domôcť zmeny rozhodnutia, resp. jeho zvratu v prípade svojej nespokojnosti s tým-ktorým rozhodnutím, ktoré sa ho týka, avšak na druhej strane voľba tohto právneho prostriedku ochrany sa odvíja od typu konania a typu z neho vzídeného rozhodnutia. Inými slovami, úvaha o použití možného opravného prostriedku proti konkrétnemu rozhodnutiu je závislá od charakteru tohto rozhodnutia, t. j. nie každé rozhodnutie je možné napadnúť, resp. spochybníť každým opravným prostriedkom (napr. nie proti každému uzneseniu alebo rozsudku je prípustné odvolanie, pozri napr. § 202 OSP, pozn.).

Podľa § 11 ods. 4 písm. j) zákona o obecnom zriadení obecné zastupiteľstvo „rozhoduje o základných otázkach života obce“, najmä je mu vyhradené voliť a odvolávať hlavného kontrolóra obce, určiť rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra a jeho plat, schvaľovať odmenu hlavnému kontrolórovi.

Ústavný súd v uvedených súvislostiach uvádza, že v oblasti verejnej správy na samosprávnej úrovni prebiehajú, resp. sa uskutočňujú viaceré procesy, a to normatívne procesy (t. j. prijímanie všeobecne záväzných nariadení obce, pozn.), riadiace procesy (t. j. rozhodovanie o základných otázkach života obce, ako je napr. určovanie zásad hospodárenia s majetkom obce, schvaľovanie územného plánu obce, voľba alebo zriaďovanie orgánov potrebných na samosprávu obce a pod., pozn.) a procesy aplikácie práva (t. j. rozhodovanie o právach a právom chránených záujmoch konkrétnych fyzických osôb a právnických osôb v oblasti prenesenej štátnej správy alebo v oblasti samosprávy, inými slovami, ide o rozhodovania správneho orgánu v procese aplikácie práva na konkrétny subjekt, ako napr. rozhodovanie o vydaní stavebného povolenia, rozhodovanie o povolení s výrubu dreviny, rozhodnutie o uložení pokuty a pod., pozn.). Na úrovni všetkých týchto procesov obec, resp. orgány obce prijímajú v rozsahu svojich zákonných kompetencií rozhodnutia rôzneho druhu, ktorých charakter predurčuje možné použitie právnych prostriedkov ochrany na ich zvrátenie (napr. proti rozhodnutiu o schválení územného plánu obce nie je možné použiť odvolanie podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku, aj keď sa toto rozhodnutie môže v konečnom dôsledku dotýkať spôsobu využitia majetku obyvateľov obce, pretože v danom prípade nejde o rozhodnutie prijaté podľa Správneho poriadku, ktorým by sa rozhodovalo o právach a právom chránených záujmoch konkrétnej osoby, pozn.).

Podľa § 1 ods. 1 Správneho poriadku tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Z citovaného vymedzenia pôsobnosti správneho poriadku vyplýva, že z celej množiny procesov prebiehajúcich v oblasti verejnej správy na úrovni samosprávy (t. j. normatívne procesy, riadiace procesy a procesy aplikácie práva, pozn.) patrí do sféry právnej regulácie Správneho poriadku len tá časť aktivít orgánov verejnej správy (v danom prípade samosprávnych orgánov, pozn.), ktoré sa týkajú procesov aplikácie práva, t. j. individuálneho rozhodovania o právnych pomeroch (právach a právom chránených záujmoch) konkrétnych fyzických osôb a právnických osôb.

V danom prípade sťažovateľ napadol opravným prostriedkom podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku rozhodnutie obecného zastupiteľstva, ktoré nebolo rozhodnutím vydaným v procese rozhodovania o individuálnych právach a právom chránených záujmoch sťažovateľa (na zvolenie za hlavného kontrolóra nemal sťažovateľ hmotno-právny nárok, aj keď splnil kritériá na výkon tejto funkcie, ktoré však v konečnom dôsledku splnili aj iní uchádzači, pozn.), t. j. nešlo o rozhodnutie vydané v správnom konaní, ale o rozhodnutie, ktoré prijalo obecné zastupiteľstvo v rozsahu jemu zákonom zverených kompetencií v oblasti riadiacich procesov týkajúce sa základných otázok života obce, ktorého proces prijatia (spôsob voľby hlavného kontrolóra obce, kvórum potrebné na jeho zvolenie a pod., pozn.) je upravený priamo zákonom o obecnom zriadení.

Vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že podanie je potrebné posudzovať nie podľa jeho formálneho označenia, ale podľa jeho obsahu, krajský súd a stotožniac sa s ním aj najvyšší súd po zistení, že v danom prípade uznesenie obecného zastupiteľstva č. 67/2011 z 28. júna 2011 nie je rozhodnutím vydaným v správnom konaní, ktoré by bolo možné preskúmať v konaní o opravnom prostriedku podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku (tak ako sa tohto domáhal sťažovateľ), dospeli k záveru, že označené rozhodnutie obecného zastupiteľstva by bolo možné podrobiť testu zákonnosti, a tak dosiahnuť jeho prípadné zrušenie (keďže toho sa domáhal sťažovateľ, pozn.), iba v konaní podľa § 250zf OSP, t. j. v konaní o preskúmanie zákonnosti uznesení obecného zastupiteľstva, ktorého iniciátorom podľa odseku 1 označeného ustanovenia môže byť iba prokurátor po tom, ako by obecné zastupiteľstvo nevyhovelo jeho protestu. Avšak vzhľadom na to, že účastníkmi konania o preskúmanie zákonnosti uznesení obecného zastupiteľstva sú podľa § 250zf ods. 2 OSP iba obec a prokurátor, krajský súd a stotožniac sa s ním aj najvyšší súd konanie o návrhu sťažovateľa zastavili, keďže v zmysle uvedeného, vzhľadom na charakter napadnutého uznesenia obecného zastupiteľstva, ktoré nebolo rozhodnutím vydaným v správnom konaní, nebol osobou oprávnenou iniciovať konanie na preskúmanie jeho zákonnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru o neopodstatnenosti námietky sťažovateľa týkajúcej sa nesprávnej právnej kvalifikácie jeho podania, ktorým sa domáhal

preskúmania dotknutého uznesenia obecného zastupiteľstva, ako aj o neopodstatnenosti jeho ďalších na túto námietku nadväzujúcich argumentov (napr. o nenariadení pojednávania, o nepribratí vedľajších účastníkov, o nedoručení jeho podania na vyjadrenie iným účastníkom konania a pod.), keďže pri ich formulácii sťažovateľ nesprávne vychádzal z predpokladu, že jeho podanie bolo potrebné považovať za opravný prostriedok podľa tretej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku, avšak tento jeho predpoklad sa nepotvrdil.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti sťažnosťou napádaného uznesenia najvyššieho súdu z hľadiska sťažovateľom označených práv, ktorých porušenie namieta, takže závery najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, arbitrárne, vnútorne rozporné ani odporujúce podstate a účelu aplikovaných právnych noriem.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Uvedené závery boli podkladom rozhodnutia ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti (proti rozhodnutiu najvyššieho súdu, pozn.) ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sú viazané na vyslovenie porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto nárokoch už nerozhodoval.

Okrem toho ústavný súd podotýka, že z dôvodu neprijatia sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie už po jej predbežnom prerokovaní bolo bez právne relevantného dôvodu vyčkávať na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci sťažovateľovi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014